

Collegeprogramma 2026 – 2030

Uitwerking raadsakkoord 2026 – 2030
“Richting voor vandaag, ruimte voor morgen”

Op basis van vertrouwen
verantwoordelijkheid nemen

Inhoud

Inleiding	3
1 Sociaal en gezond samenleven	5
2 Duurzaamheid en toekomstbestendige leefomgeving	10
3 Ruimte, wonen en leefbare kernen	15
4 Openbare ruimte, verkeer en mobiliteit, water en klimaat	20
5 Buitengebied, recreatie en transitie landelijk gebied	24
6 Economie, werk en regionale ontwikkeling	28
7 Veiligheid en weerbaarheid	31
8 Bestuur, organisatie en dienstverlening	35
9 Financiën in meerjarenperspectief	40
9.1 Inleiding	40
9.2 Optelsom ambities	40
9.3 Dekking	41
9.4 Voorgenomen beleidslijn jaarlijkse ontwikkeling OZB	42

Inleiding

Dit collegeprogramma vormt voor ons het bestuurlijke actieprogramma voor de komende vier jaar en geeft concreet invulling aan de 61 raads punten die door uw gemeenteraad zijn vastgesteld. De ambities uit het raadsakkoord 2026 – 2030 “Richting voor vandaag, ruimte voor morgen” zijn door het college vertaald naar uitvoerbare acties, die per onderwerp overzichtelijk en puntsgewijs zijn opgenomen. Deze acties zijn te zien als een activiteit die vraagt om een extra gemeentelijk inspanning of een extra accenten binnen de reguliere gemeentelijke werkzaamheden. Naast de aangegeven acties zijn er uiteraard ook nog tal van reguliere gemeentelijke werkzaamheden die vanuit bestaand beleid al bijdragen aan een of meerdere van de 61 door de raad geformuleerde ambities. Ook voeren we taken en beleid uit dat niet direct voortvloeit uit het raadsakkoord. We beperken ons in dit document tot de punten uit het raadsakkoord.

We kiezen dus bewust voor een kernachtige opzet. De maatschappelijke context en bestaande beleidslijnen c.q. inhoudelijke uitgangspunten zijn al uitvoerig beschreven in het overdrachtsdocument en in de reflectie van het college op het raadsakkoord en vormen samen één geheel met dit collegeprogramma. Dit programma richt zich op de vraag hoe we concreet uitvoering geven aan het raadsakkoord.

Naast de inhoudelijke uitwerking is per actiepunt ook de financiële vertaling opgenomen. We maken hiermee inzichtelijk welke middelen voor de uitvoering nodig zijn en we geven aan hoe deze worden gedekt. Daarmee zijn beleidsvoornemens en financiële keuzes onlosmakelijk met elkaar verbonden. Alle opgenomen acties passen binnen een sluitende begroting, waardoor voor de uitvoering van de aangegeven actiepunten een concrete financiële dekking beschikbaar is. Dit maakt het collegeprogramma niet alleen ambitieus, maar vooral ook realistisch en uitvoerbaar. Om dat te onderbouwen betrekken wij de financiële stand van zaken in dit document. De daarbij gemaakte keuzes en gehanteerde afwegingen lichten wij nader toe in het laatste hoofdstuk van dit collegeprogramma. Dit laatste hoofdstuk kunt u beschouwen als een opmaat voor de (meerjaren)begroting 2027-2030, die u, zoals gebruikelijk, in oktober wordt aangeboden.

Dit collegeprogramma en de begroting vormen de leidende documenten voor de inzet van ons college gedurende deze bestuursperiode, waarbij we jaarlijks het gesprek met u voeren of we nog op de door de raad gewenste koers zitten. Als nieuw beleid nodig is, dan betrekken we de raad aan de voorkant, zodat de kaderstellende en meedenkende rol goed kan worden ingevuld. Op deze wijze - en uiteraard via de reguliere procesgang voor raadsvoorstellen - blijft de raad gedurende de gehele bestuursperiode actief betrokken bij de uitvoering van de gezamenlijke ambities.

Wij gaan ervan uit met dit collegeprogramma een adequate invulling te geven aan het raadsakkoord.

College van burgemeester en wethouders Dinkelland

1

Sociaal en gezond samenleven

1. Sneller signaleren en ondersteunen bij armoede, schulden, verslaving en mentale problemen. Door meer in te zetten op preventie worden problemen sneller herkend en organiseren we ondersteuning dichterbij. Daarmee willen we dure zorg voorkomen en mantelzorgers ontlasten. Door deze focus krijgen we meer grip op de maatschappelijke kosten.

Inhoudelijke uitwerking:

- We versterken voorliggende voorzieningen aan de hand van een in 2026 vast te stellen koersdocument voor het Sociaal Domein;
- We voeren de Kadernota Armoede en Schulden 2024-2028 uit;
- We voeren het vastgestelde mantelzorgbeleid uit (zie ook punt 4).

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Uitvoering divers beleid waaronder Financieel gezond, eenzaamheid, dementie, mantelzorg en vrijwilligersbeleid (zie ook punt 2 en 4).	56	50	50	50	50
- Inzet stelpost taakmutatie algemene uitkering		-28	-28	-28	-28
Suïcidepreventie		30	30	30	30
- Inzet stelpost suïcidepreventie		-5	-12	-12	-12

2. We zetten in op het voorkomen en terugdringen van middelengebruik bij jongeren en eenzaamheid, met extra aandacht voor jongeren en ouderen. Bij ouderen hebben we ook aandacht voor dementie en willen we een dementievriendelijke(re) gemeente zijn.

Inhoudelijke uitwerking:

- We continueren de aanpak van Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) maar in een aangepaste meer integrale vorm gericht op het beïnvloeden van een gezonde leefomgeving.
- We ontwikkelen beleid om eenzaamheid effectief tegen te gaan;
- We richten een Ketenaanpak Dementie in.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)		90	90	90	90

3. Betere toegankelijkheid van zorg (met herkenbare en laagdrempelige toegangspunten), waarbij er sprake is van minder versnippering tussen organisaties en Noaberkracht. Uitwisseling van informatie tussen (interne) organisaties moet mogelijk zijn. We streven naar één gezin, één plan en één regisseur.

Inhoudelijke uitwerking:

- We ontwikkelen een brede lokale toegang tot zorg. De zorg op basis van voorliggende voorzieningen (preventie) zetten we voort waarbij we onderlinge balans en overlap toetsen. We beschouwen de toegang tot geïndiceerde zorg kritisch op effectiviteit, zeker daar waar voorliggende voorzieningen aanwezig zijn.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Doorontwikkelen brede lokale toegang	225				
Onderzoek herijking ondersteuningsnetwerk	100				

4. Versterking en ondersteuning van vrijwilligerswerk, mantelzorgers en verenigingen, onder andere door de inzet van onze dorpsondersteuners, consulenten en het leefbaarheidsfonds.

Inhoudelijke uitwerking:

- We zetten in op sportstimulering via verenigingen en kernraden;
- We continueren het Leefbaarheidsfonds (financieel vertaald in hoofdstuk 8, punt 53);
- We continueren de inzet van dorpsondersteuners.
- We geven uitvoering aan het vastgestelde mantelzorgbeleid;
- We geven uitvoering aan op te stellen vrijwilligersbeleid.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

5. Voldoen aan de geldende wet- en regelgeving (o.a. de Spreidingswet) voor de opvang van asielzoekers en het huisvesten van statushouders. Daarvoor werken we waar mogelijk samen met onze buurgemeenten.

Inhoudelijke uitwerking:

We bereiden voor, stellen plannen op en geven uitvoering aan alle gemeentelijke opgaven op migratie, inclusief de opgaven genoemd in de spreidingswet. Voor ondersteuning hierbij maken we externe kosten waarvoor we een budget ramen. Ook zoeken we voor deze opgave actief naar samenwerkingsmogelijkheden met onze buurgemeenten.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Migratieopgave	120				

6. Directe participatie in de samenleving van asielzoekers en statushouders bij aankomst in Dinkelland. Vanaf dag één doet men mee (zowel qua werk, taal en participatie) om vroege integratie te bevorderen. De inburgering start zo snel mogelijk om de stap naar de arbeidsmarkt te verkleinen. Dit doen we onder meer in samenwerking met ondernemers; ook zetten we in op versnelde huisvesting voor statushouders. De uitgangspunten van de Participatiewet worden hierbij toegepast.

Inhoudelijke uitwerking:

- We werken het uitgangspunt 'meedoen vanaf dag één' uit, zodat asielzoekers en statushouders die zich in Dinkelland vestigen zo snel mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving;
- We gaan plannen maken en uitvoeren gericht op een snelle start van taal, werk, onderwijs en maatschappelijke participatie, in samenwerking met ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners;
- We zetten voor versnelde huisvesting onder andere in op realisatie van zelfstandige (tijdelijke of semipermanente) huisvestingsvormen, specifiek gericht op deze doelgroep.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Structureel inzetten op capaciteit voor directe participatie van asielzoekers en statushouders in de volle breedte	100	50	150	150	150

7. Behouden, ontplooiën en/of versterken van jeugdvoorzieningen en activiteiten (voor 12-18-jarigen) in alle kernen.

Inhoudelijke uitwerking:

- Deze ambitie realiseren we via bestaand uitvoeringsbeleid en bestaande voorzieningen.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

8. Het koesteren van onze cultuur, tradities, Twentse taal en Twentse identiteit, bijvoorbeeld door het makkelijker maken van het organiseren van activiteiten of evenementen. We herijken daarvoor ons evenementenbeleid.

Inhoudelijke uitwerking:

- We herijken het evenementenbeleid;
- We verankeren de streektaal en identiteit in cultuur, onderwijs en communicatie;
- We maken de Twentse taal zichtbaar in de publieke ruimte;
- We continueren de subsidieregeling voor cultuurparticipatie en culturele evenementen;
- We wijzen een bestuurlijke ambassadeur voor de Twentse taal aan;
- We maken een Uitvoeringsprogramma Cultuur en voeren dit uit.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Verankeren van streektaal en identiteit in cultuur, onderwijs en communicatie	15				
Zichtbaar maken van de Twentse taal in de publieke ruimte	40				

9. Werken moet lonen. We richten gemeentelijke regelingen waar het kan zo in dat iemand er financieel niet op achteruitgaat door te gaan werken. Leiden extra inkomsten toch tot achteruitgang, dan leveren we maatwerk. Daarbij bieden we voor de doelgroep een laagdrempelige toegang tot onder andere sport en cultuur. We zetten maximaal in op bestaande regelingen.

Inhoudelijke uitwerking:

- We stellen een nieuwe regeling op voor vrijlating van inkomsten (P-wet in balans);
- We gaan alle minimaregelingen op armoedeval-effecten doorlichten;
- We vereenvoudigen de toegang tot minimaregelingen;
- We continueren de meedoen-regelingen o.a. voor sport en cultuur.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

10. Het behoud van de kleine scholen.

Inhoudelijke uitwerking:

- We stellen in 2026 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) vast en geven er uitvoering aan;
- We stemmen af met schoolbesturen over kwaliteit van onderwijs en de functie van scholen ten behoeve van de leefbaarheid in kleine kernen, zeker omdat we wijzigingen verwachten in de systematiek die het rijk hanteert (van leerlingennorm naar een afstandsnorm);
- Vanuit het Volkshuisvestingsprogramma dragen we bij aan woonaanbod voor jongeren en gezinnen.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

Sociaal en gezond samenleven

Financieel totaal:

Hoofdstuk 1 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Subtotaal:	656	220	320	320	320
Stelpost suïcidepreventie		-5	-12	-12	-12
Stelpost taakmutatie algemene uitkering		-28	-28	-28	-28
Totaal:	656	187	280	280	280

2

Duurzaamheid en toekomstbestendige leefomgeving

11. Een mix van lokale en alternatieve energiebronnen en energiedragers (zoals geothermie, biogas, zon, wind, waterstof, etc.) met als doel om te beschikken over voldoende eigen (in de gemeente) opgewekte energie. Daarbij stellen we ook een warmteprogramma op.

Inhoudelijke uitwerking:

- We evalueren en actualiseren het uitvoeringsprogramma van het klimaatprogramma 2024-2050 Dinkelland;
- We verkennen mogelijkheden voor efficiënte inzet van verschillende (lokale) bronnen;
- We maken een warmteprogramma waarin per wijk inzichtelijk wordt gemaakt hoe en wanneer de overgang naar een duurzame warmtevoorziening kan plaatsvinden en welke mogelijkheden inwoners hebben om de overgang te maken;
- We zetten het onderzoek naar middeldiepe geothermie voort;
- We verkennen mogelijkheden voor aansluiting bij een nog te vormen coalitie biogas op regionaal niveau;
- Op verzoek van de raad bestrijden we de komst van windturbines tenzij wordt voldaan aan ons windbeleid, waarbij we tegelijkertijd inzetten op zoveel mogelijk lokaal maatschappelijk eigendom in het geval de windturbines toch komen;
- We volgen de ontwikkelingen rondom nieuwe energietechnieken en spelen in op kansen waar deze zich voordoen (waterstof, kernenergie);
- We verkennen de mogelijkheden voor een hernieuwde toets op haalbaarheid van mestvergisters ter ondersteuning van de transitie van de agrarische sector;
- We stimuleren en faciliteren initiatieven ten behoeve van het voorkomen van netcongestie en bevorderen van energiezeekerheid, het stimuleren van de balans in vraag en aanbod van energie;
- We faciliteren en stimuleren slimme oplossingen in het verduurzamen van bedrijven en bedrijventerreinen;
- We creëren ruimte voor opwek én opslag van energie en verkennen mogelijkheden om energie integraal in te bedden in ruimtelijke plannen;
- Met een lokaal ambitieplan circulaire economie concretiseren we het Regionaal Koersdocument;
- Met lokale en regionale stakeholders werken we aan een regionaal energiesysteem waarbij we zoveel mogelijk regie willen houden op lokale ontwikkelingen.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Divers	35	55	55	55	55
Inzet rijksvergoeding CDOKE		-55	-55	-55	-55
Voortzetten samenwerking Energie van NO Twente		300	300	300	300
Vaststellen en uitvoeren lokaal ambitieplan circulaire economie	90	40	40	40	40
Inzet rijksvergoeding CDOKE		-340	-340	-340	-340
Algemene personele inzet op dit thema		100	100	100	100
Inzet rijksvergoeding CDOKE		-100	-100	-100	-100
<i>Procesgeld juridische procedures windturbines is gemaximeerd op 1 ton, hiervan is nog € 75.000 beschikbaar in de bestaande begroting</i>					

12. Ondersteuning aan inwoners bij verduurzaming, vooral bij inwoners met beperkte eigen middelen. Daarbij geldt het uitgangspunt dat iedereen moet kunnen profiteren en meedoen. Daarvoor stimuleren we energieopslag en lokale initiatieven en ondersteunen we lokale energiecoöperaties. We blijven zoeken naar lokale en regionale samenwerking. De samenwerking in "Energie van NOT" zetten we voort.

Inhoudelijke uitwerking:

- We informeren, adviseren en ontzorgen inwoners bij het verduurzamen van hun woning, door inzet van het energieloket (informatievoorziening), het hulploket (adviseren) en door het aanbieden van concrete instrumenten en handelingsperspectieven (ontzorgen);
- Doelgroepgericht ondersteunen we inwoners bij het verduurzamen van woningen met specifieke aandacht voor de inwoners in energiearmoede en inwoners in slecht geïsoleerde woningen o.a. vanuit het Nationaal Isolatieplan en Regeling Energiearmoede;
- We versterken en professionaliseren de samenwerking met lokale energiecoöperaties en werkgroepen;
- We faciliteren het creëren van zoveel mogelijk lokaal maatschappelijk eigendom in energieprojecten.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Divers	200	200	200	200	200
Inzet rijksvergoeding CDOKE		-200	-200	-200	-200

13. De actualisering van het soortenmanagementplan om beschermde diersoorten (zoals vleermuizen, vogels en insecten) te beschermen en tegelijkertijd uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen binnen de bebouwde kom te versnellen.

Inhoudelijke uitwerking:

- Het concept-soortenmanagementplan stellen we deze periode vast en we nemen bijbehorende maatregelen om beschermde diersoorten te beschermen en om tegelijkertijd de uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen binnen de bebouwde kom te versnellen.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Uitvoering soortenmanagementplan	400	45	45	45	45

14. Toepassing van meer groen in de kernen op bijvoorbeeld pleinen en op plaatsen waar de openbare ruimte is “versteend”. Daarmee willen we de hittestress tegengaan en de leefbaarheid verhogen. Daarnaast hebben we aandacht voor creatieve oplossingen en groen bij particuliere nieuwbouw.

Inhoudelijke uitwerking:

Dit punt werken we uit in hoofdstuk 4: Openbare Ruimte, verkeer en mobiliteit, water en klimaat onder punt 32 van het raadsakkoord.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

15. Verbetering en vereenvoudiging van afvalinzameling; onder meer door onderzoek te laten doen naar (gedeelte) nascheiding.

Inhoudelijke uitwerking:

Sinds 1 januari 2026 is het uitgangspunt in de afspraken tussen gemeenten en het verpakkend bedrijfsleven: bronscheiding waar het kan, nascheiding waar het moet. De wens van de raad nemen we mee bij de herziening van het Grondstoffenplan (start 2029).

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

16. Het behouden van ons belang in afvalverwerker Twence.

Inhoudelijke uitwerking:

Dit uitgangspunt nemen we over en vereist geen nadere actie van onze zijde.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

17. Het uitbouwen van onze voorbeeldfunctie als het gaat om duurzame mobiliteit, bijvoorbeeld bij de vervanging van vervoermiddelen voor de buitendienst.

Inhoudelijke uitwerking:

- We geven het goede voorbeeld door onze eigen mobiliteit verder te verduurzamen en mee te doen aan deelvervoerconcepten;
- Vervanging van voertuigen en materieel van de buitendienst doen we op geplande momenten. Bij elke vervanging streven we naar verduurzamingsmogelijkheden. Hiervoor is geen extra ureninzet vereist. De verduurzaming vindt zoveel mogelijk plaats binnen de bestaande budgetten. Waar dieselverbruik onvermijdelijk is, zijn er mogelijkheden om over te stappen op een diesel met minder CO₂-uitstoot, namelijk HVO. Hier is nog geen rekening mee gehouden in de begroting.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen,
tenzij besloten wordt tot overstap op gebruik van HVO-diesel.

18. De verkenning van de mogelijkheden om huishoudelijk afval in te zamelen bij kleine ondernemers.

Inhoudelijke uitwerking:

Een eerste verkenning wijst uit dat deze wens op dit moment in strijd is met de Wet milieubeheer en de Wet Markt en Overheid. Mocht de rijksoverheid de wetgeving op dit punt aanpassen, dan starten we een nadere verkenning.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

Duurzaamheid en toekomstbestendige leefomgeving

Financieel totaal:

Hoofdstuk 2 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Subtotaal uitgaven duurzaamheid en toekomstbestendige leefomgeving	725	740	740	740	740
Subtotaal inkomsten duurzaamheid en toekomstbestendige leefomgeving	0	-695	-695	-695	-695
Totaal:	725	45	45	45	45

3

Ruimte, wonen en leefbare kernen

19. Versnelling van woningbouw in alle kernen, waarbij ook aandacht blijft voor meer betaalbare woningen voor starters en senioren.

Inhoudelijke uitwerking:

- De basisinspanning is gericht op het bieden van perspectief voor woningbouwplannen in iedere kern. Versnelling zien we als een aanvullende ambitie waarvoor gericht extra inzet wordt gepleegd. Daarbij zetten we vooral in op extra projectleiding die de versnelling van een aantal kansrijke plannen sneller tot uitvoering kan brengen;
- We onderzoeken of het Delegatiebesluit Omgevingswet kan worden verruimd, zodat het college binnen door de gemeenteraad vastgestelde kaders omgevingsplannen voor versnelling van woningbouw kan vaststellen. Daarbij kijken we naar een delegatie voor woningbouw-ontwikkelingen die passen binnen de Omgevingsvisie en het Volkshuisvestingsprogramma en voldoen aan vooraf bepaalde voorwaarden, bijvoorbeeld ten aanzien van locatie, omvang, woningbouwcategorieën en ruimtelijke inpassing. De raad houdt daarbij de regie op de hoofdlijnen en stelt de kaders waarbinnen het college kan handelen.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Versnellingsbudget woningbouw, ten behoeve van de inhuur van een projectleider met als specifieke taak om de versnelling van de realisatie van woningbouwplannen tot stand te brengen.	400				
Inkomsten realisatie-impuls	-200				

20. Bouwen naar lokale behoefte en noodzaak voor behoud van vitaliteit (per kern maatwerk). Daarvoor wordt het volkshuisvestingsbeleid geactualiseerd.

Inhoudelijke uitwerking:

- Bouwen voor lokale behoefte is speerpunt van beleid. We actualiseren het volkshuisvestingsprogramma (VHP) als dynamisch document;
- De benadering van volkshuisvesting als instrument om vitaliteit en leefbaarheid te behouden vraagt om een strategische aanpak omdat het gaat om de relatie tussen demografie, draagvlak voor voorzieningen, een bevolkingsstrategie en een bijbehorende volkshuisvestelijke aanpak. Ons voornemen is om dit te combineren met het gebiedsgericht werken.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Woningmarkt- en woningbehoefteanalyses, gebiedsgerichte analyses van leefbaarheid en voorzieningen, onderzoek naar verhuisbewegingen en bevolkingsscenario's en externe expertise, om deze inzichten te vertalen naar een concrete bevolkings- en volkshuisvestingsstrategie per kern.	100				

21. Stimulering van doorstroming. Dat doen we onder meer door onderzoek naar en toepassing van nieuwe woonvormen, zoals meer-generatie hofjes, mantelzorgwoningen (ook zonder medische indicatie) en geclusterde woonvormen. Hierbij wordt ook semipermanente bouw betrokken. Ook kijken we naar het splitsen, optoppen of delen van bestaande woningen.

Inhoudelijke uitwerking:

- Doorstroming bevorderen is onderdeel van ons volkshuisvestelijk beleid. Toepassing van nieuwe woonvormen inclusief semipermanente bouw laten we onderdeel uitmaken van ons volkshuisvestelijk beleid.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Onderzoek en tijdelijke inzet (van specialisten/adviseurs) voor het stimuleren van doorstroming via nieuwe en flexibele woonvormen en het splitsen, optoppen en delen van bestaande woningen. Daarbij ook advies op: aanbestedingsvorm, contractbepalingen en exploitatieopzet.	100				

22. Behoud en versterking van voorzieningen en ontmoetingsplekken; daarvoor stellen we een integraal strategisch accommodatiebeleid op.

Inhoudelijke uitwerking:

We stellen deze raadsperiode strategisch beleid maatschappelijk vastgoed op.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Opstellen en uitvoeren van strategisch beleid maatschappelijk vastgoed	150				

23. Actualiseren van de "Nota inbreidingslocaties" om meer ruimte voor woningbouw te verkrijgen (ook aan de randen van kernen), met oog voor behoud/versterking van groene functies in de kernen.

Inhoudelijke uitwerking:

We evalueren het inbreidingsbeleid op basis waarvan we bepalen op welke wijze actualisatie wenselijk is.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

24. Regie op woningbouw en doelgroepenbeleid binnen de wettelijke mogelijkheden (met zoveel mogelijk voorrang voor eigen inwoners).

Inhoudelijke uitwerking:

Regie op woningbouw en doelgroepen (kwalitatieve behoefte en woonruimteverdeling) is onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma en onderdeel van ons bestaande beleid. Hoe we omgaan met urgentie werken we uit in Twents verband. Lokale voorrang is mogelijk via onze Huisvestingsverordening als minder dan 50% aan lokale woningwoningzoekende wordt toegekend.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

25. Waarborgen dat er voldoende aanbod aan starterswoningen is en blijft. Daarvoor onderzoeken we instrumenten om nieuw toegevoegde goedkope en betaalbare woningen in Dinkelland te behouden voor de lokale vraag.

Inhoudelijke uitwerking:

Starters behoren volkshuisvestelijk tot de aandachtsgroepen en zijn met prioriteit onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma. Sturen op woningbouw voor starters doen we door kleinere kavels in stedenbouwkundige plannen en door gerichte tenders met vastgesteld vrij-op-naamprijzen.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

26. Onderzoeken van alternatieven voor de huidige lotingsystematiek van toewijzing van kavels. Bij grondverwerving hanteren we een actieve grondpolitiek.

Inhoudelijke uitwerking:

We brengen voor- en nadelen van alternatieven voor de huidige lotingssystematiek in beeld.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
In beeld brengen van voor- en nadelen van alternatieven voor de huidige lotingssystematiek	50				

27. Onderzoek naar de mogelijkheden om binnen het toewijzingsbeleid van de woningcorporaties, inwoners van Dinkelland meer kans te geven om een sociale huurwoning in de kern of gemeente te kunnen huren.

Inhoudelijke uitwerking:

We doen onderzoek naar de mogelijkheden om meer sociale huurwoningen gerealiseerd te krijgen en binnen het bestaande toewijzingsbeleid van de woningcorporatie meer inwoners van Dinkelland een kans te geven om een sociale huurwoning in de kern of gemeente te kunnen huren.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

28. Passend bij onze gemeente bijdragen aan de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente (ROS).

Inhoudelijke uitwerking:

- We blijven ambtelijk en bestuurlijk betrokken bij de verdere vaststelling en uitvoering van de ROS. Bij het inbedden van de ROS in onze lokale omgevingsvisie bepalen we op welke wijze wij ruimtelijk passend bijdragen aan de doelstellingen van de ROS. Daarnaast leveren we een bijdrage aan de uitvoeringsorganisatie passend bij onze gemeente;
- We gebruiken het instrumentarium onder de Omgevingswet voor wat betreft de uitwerking in gebiedsprogramma's. De actualisering van de Omgevingsvisie is een effectief moment voor de raad om de kaderstellende rol invulling te geven.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Bijdrage aan regionale uitvoering Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente	13				

29. Periodieke informatievoorziening aan de gemeenteraad (gekoppeld aan de P&C cyclus) over de voortgang van de woningbouwambities.

Inhoudelijke uitwerking:

We stellen rapportages voor woningbouwprojecten en het grondbedrijf op en deze maken we onderdeel van de P&C cyclus.

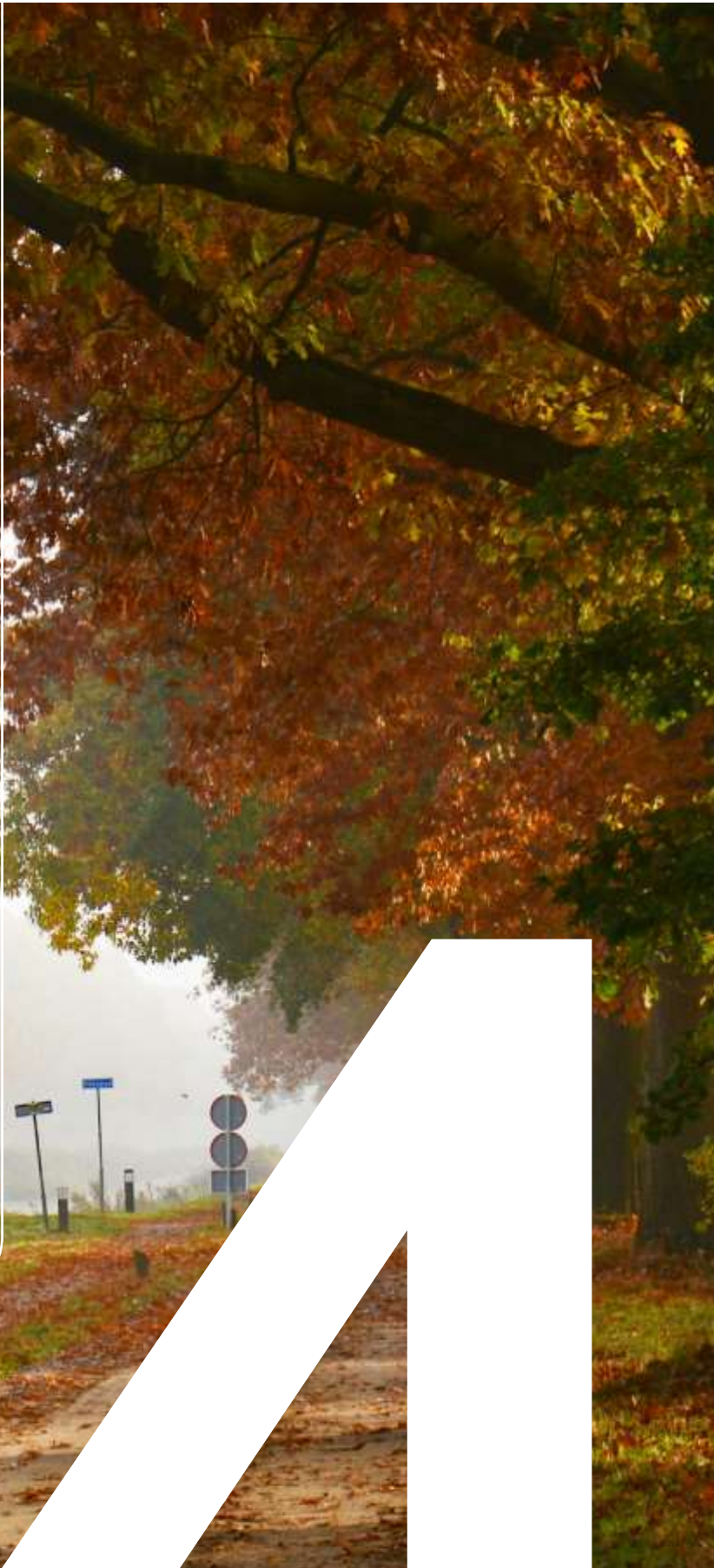
Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen
--

Ruimte, wonen en leefbare kernen

Financieel totaal:

Hoofdstuk 3 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Subtotaal uitgaven Ruimte, wonen en leefbare kernen	813				
Subtotaal inkomsten Ruimte, wonen en leefbare kernen	-200				
Totaal:	613				

4

Openbare ruimte, verkeer en mobiliteit, water en klimaat

30. Verbeteren van de verkeersveiligheid, zoals op fietspaden, schoolroutes en in kernen, en gaan daarbij uit van 'ervaren onveiligheid' in combinatie met data. We stellen daarvoor een meerjarenprogramma verkeersveiligheid op via de SPV-aanpak. Dit doen we zoveel mogelijk samen met betrokken inwoners en ondernemers.

Inhoudelijke uitwerking:

- Het concept meerjarenprogramma verkeersveiligheid brengen in 2026 richting de raad voor besluitvorming;
- We zien verkeersveiligheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners en gemeente. Niet alles kan opgelost worden met fysieke maatregelen, veiligheid gaat ook om beïnvloeding van het gedrag van de verkeersdeelnemers;
- In de komende periode is de herinrichting van Denekamp (schoolroute) en de oplevering van een nieuwe scholen een aandachtspunt.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Uitvoeren diverse projecten gericht op verkeersveiligheid	150				

31. Verbeteren van het openbaar vervoer en regionale bereikbaarheid door meer samenwerking met buurgemeenten. We willen meer invloed op voorwaarden en de gunning van vervoersdiensten.

Inhoudelijke uitwerking:

We nemen deel aan reguliere overleggen met andere Twentse gemeenten. Hierin worden de nieuwe plannen voor het OV besproken en kijken we naar onderlinge samenhang en harmonie. De besluitvorming voor de OV-concessies ligt bij de provincie en als college geven we daarin onze wensen aan.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

32. Het geven van het goede voorbeeld als gemeente op klimaatadaptatie (zoals wateropvang, vergroening in bebouwde omgeving, 'tegels wippen'). We dringen de versterking van parkeerplekken terug. We zetten de subsidieregeling 'Groene klimaat-adaptieve maatregelen Dinkelland 2025-2028' voort.

Inhoudelijke uitwerking:

- We stellen beleid op voor een *Klimaatadaptatiestrategie* (vanuit het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie). Daarin werken we maatregelen uit in de gebouwde omgeving voor een gezonde

leefomgeving en het creëren van voldoende groen. De thema's hitte, droogte en biodiversiteit worden hierin uitgewerkt. We zijn daarbij zuinig op bestaande bomen;

- We houden zoveel mogelijk rekening met klimaatadaptatie in onze plannen;
- Het klimaatbestendig inrichten van rioolvervangingsprojecten en reconstructies nemen we standaard mee in onze projectvoorbereiding. Waar mogelijk vergroenen we versteende omgevingen. Voorbeelden hiervan zijn het afkoppelen van regenpijpen bij woningen en het toepassen van infiltratieriolen;
- De subsidieregeling "Groene klimaat adaptieve maatregelen" zetten we voort volgens de bestaande subsidieregeling voor de periode 2025-2028.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Beleid opstellen voor Klimaatadaptatiestrategie met maatregelen in de gebouwde omgeving voor een gezonde leefomgeving en het creëren van voldoende groen. De thema's hitte, droogte en biodiversiteit worden uitgewerkt.	100				
Subsidieregeling "Groene klimaat adaptieve maatregelen" wordt voortgezet volgens de bestaande subsidieregeling voor de periode 2025-2028.		55	55	55	55
Inzet gemeentelijk water- en rioleringsplan		-55	-55	-55	-55

33. Maatwerk in parkeerbeleid. We kijken daarbij naar de parkeeropgave per kern en per bouwproject.

Inhoudelijke uitwerking:

Wij hebben een vastgesteld beleidsplan over parkeernormen: 'Bouwen en Parkeren'. Dit hanteren wij bij vraagstukken voor bouw- en bestemmingsplannen. We zijn voornemens dit beleid te herijken.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

34. Evalueren van het huidige kwaliteitsniveau van de openbare ruimte.

Inhoudelijke uitwerking:

- Bepalen van het kwaliteitsniveau van onze assets gebeurt regelmatig door het uitvoeren van inspecties en schouwen. Evaluatie van het na te streven kwaliteitsniveau vindt plaats bij actualisering van de betreffende beleidsplannen, deze leggen we voor aan de raad;
- In het op te stellen Strategisch Asset Management Plan (SAMP) en Meerjaren Investerings Plan (MIP) voor de openbare ruimte zetten we in op een integrale en structurele verbetering van de leefbaarheid en toekomstgerichtheid van de openbare ruimte (waardecreatie).

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

35. Het beter bekend maken van het 'uitdaagrecht' en daaraan binnen de toepasselijke kaders meewerken.

Inhoudelijke uitwerking:

De Participatieverordening wordt in 2026 voorgelegd aan de raad. In deze verordening werken we het uitdaagrecht verder uit.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen
--

36. Actualiseren van het reclamebeleid om wildgroei aan reclame, spandoeken en overige objecten tegen te gaan.

Inhoudelijke uitwerking:

We gaan het reclamebeleid actualiseren, zodat gerichte handhaving kan plaatsvinden.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen
--

Openbare ruimte, verkeer en mobiliteit, water en klimaat

Financieel totaal:

Hoofdstuk 4 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Subtotaal uitgaven Openbare ruimte, verkeer en mobiliteit, klimaat en water	250	55	55	55	55
Subtotaal inkomsten Openbare ruimte, verkeer en mobiliteit, klimaat en water		-55	-55	-55	-55
Totaal:	250	0	0	0	0

5

Buitengebied, recreatie en transitie van het landelijk gebied

37. Het ondersteunen van onze boeren bij het behoud van (of vinden van nieuw) passend perspectief en het voortzetten en waar nodig versterken van kennis- en informatiedeling. Daarmee zetten we het beleid 'Buitengebied in Balans' voort.

Inhoudelijke uitwerking:

- We voeren keukentafelgesprekken;
- We begeleiden agrariërs bij het behoud of vinden van passend perspectief;
- We zetten in op sociale en mentale gezondheid van agrariërs door continuering van erfcoaches (in samenwerking met de provincie);
- We nemen actief deel aan het provinciale programma Toekomst voor ons Platteland, het gebiedsteam en de daaruit voortvloeiende, gebiedsgerichte initiatieven en projecten;
- We zijn trekker van deelgebied Noord Oost Twente binnen de bestuurlijke gebiedstafel en zijn vertegenwoordiger namens NOT in het provinciaal overleg;
- Via integrale casusoverleggen zoeken we vooral naar wat wel kan voor agrariërs;
- We verspreiden nieuwsbrieven over het buitengebied voor onze inwoners;
- We organiseren informatiebijeenkomsten voor agrariërs en andere relevante partijen;
- We onderhouden ons netwerk waaronder de vertegenwoordiging van de agrarische sector, terreinbeheerorganisaties, provincie, P10 en waterschap;
- We nemen deel aan gebiedsprocessen, initiatieven van onderop (zoals in Lattrop-Brecklenkamp) en koploperprojecten, in samenwerking met onze gebiedspartners;
- We komen tot een integrale, gebiedsgerichte grondstrategie samen met de provincie, waterschap en terreinbeheerende organisaties;
- We voeren een lobby voor de grote opgaven van onze gemeente richting medeoverheden, zodat de landelijke aanpak van stikstof, water, broeikasgassen en natuurherstel zo gebiedsgericht mogelijk landt in onze gemeente.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Divers	40	57	57	57	57
Inzet landelijke beëindigingsregeling veehouders	-40				

38. Het behouden, versterken en handhaven van ons karakteristieke coulisselandschap. We stimuleren daarbij biodiversiteit en langjarig agrarisch natuurbeheer, als deel van het agrarische verdienvermogen.

Inhoudelijke uitwerking:

- We doen mee met Boomdeeldagen;
- We zetten een landschapcoach in voor onze inwoners van het buitengebied;

- We stimuleren en ondersteunen ecosysteemdiensten zoals Groen Blauwe Dooradering (GBDA) en Agrarisch Natuur en LandschapsBeheer (ANLB);
- We nemen historisch waardevolle landgoederen op in onze omgevingsvisie;
- We zijn deelnemer van de Groene Metropool Twente (GMT);
- We stimuleren educatie en kennisdeling door middel van projecten en bijeenkomsten;
- Regionale en interne advisering en afstemming met onder andere agrarische collectieven en provincie is ons uitgangspunt;
- We zetten een subsidieregeling op voor kleinschalige projecten op het gebied van landschap(sbeheer) en biodiversiteit;
- We ondersteunen projecten voor natuur, landschap of biodiversiteit van derden, stichtingen en verenigingen, bijvoorbeeld project bosplantsoen van Stichting Behoud Twents Landschap en Streekeigen landschap Lattrop Brecklenkamp;
- In samenwerking met Landschap Overijssel voeren we het project struweelhagen uit;
- Bij Natura2000 projecten behartigen we belangen van inwoners en gemeente ook als lid van de diverse Bestuurlijke Adviescommissies;
- Behoud van landschap betekent ook dat we kritisch zijn op de transitie naar akkerbouw (boom- en sierteelt) want grond en grasland zijn cruciaal voor extensiveringsopgaven.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Divers	254				
Inzet landelijke beëindigingsregeling veehouders	-254				
Blijven inzetten op GBDA en ANLB	450				

39. Een gezonde balans tussen toerisme en leefbaarheid. De variatie in toeristisch aanbod heeft daarbij onze aandacht. Daarvoor stellen we een economische geografische strategie vast.

Inhoudelijke uitwerking:

- We passen actief (recreatief) bestemmingsmanagement toe om de balans tussen toerisme en leefbaarheid te bewaken en bij te dragen aan een gevarieerd toeristisch aanbod;
- Op basis van data zetten we gericht in op bestemmingsontwikkeling (ruimtelijk beleid en projecten) en bestemmingspromotie. De economisch geografische waardenkaart is een dynamisch beleidsdocument waarin deze zaken 'op de kaart' in beeld worden gebracht;
- Bij nieuwe initiatieven dragen we zorg voor een passende schaal en landschappelijke inpassing.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Divers	100				

40. Het bieden van ruimte voor ondernemers in het buitengebied. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar het hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing.

Inhoudelijke uitwerking:

We faciliteren ondernemers bij passend hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

41. Ontwikkeling van een integrale visie op het landelijk gebied, die in de Omgevingsvisie en de bijbehorende waardenkaart wordt verwerkt. Daarvoor evalueren en herijken we het beleid 'Buitengebied met kwaliteit'. We willen daarbij meer invloed op het provinciaal grondbeleid en streven naar een gebiedsgerichte benadering. We zijn terughoudend bij nieuwe bouwlocaties in het buitengebied en richten ons daarbij op de randen van de kernen.

Inhoudelijke uitwerking:

- We stellen een uitgangspuntennotitie op voor het buitengebied voor Noordoost-Twente, als opmaat naar een visie;
- We stellen een visie buitengebied op, bij voorkeur voor de vier gemeenten in Noordoost-Twente;
- We nemen de visie buitengebied op in de omgevingsvisie en we stellen een omgevingsprogramma op;
- We oefenen onze invloed uit op het provinciaal grondbeleid waarbij we streven naar een integrale grondstrategie;
- We herijken het beleid "Buitengebied met kwaliteit" en nemen dit op in bovengenoemde visie buitengebied.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Uitvoeringsbudget	68				

Buitengebied, recreatie en transitie van het landelijk gebied

Financieel totaal:

Hoofdstuk 5 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
	912	57	57	57	57
	294	0	0	0	0
Totaal:	618	57	57	57	57

6

Economie, werk en regionale ontwikkeling

42. Uitbreiding van bedrijventerreinen die passen bij de omvang van de kern en bij de lokale behoefte (ook in kleine kernen) en daarnaast optimalisatie van het gebruik van bestaande bedrijventerreinen.

Inhoudelijke uitwerking:

- Wij volgen de uitgangspunten van de bedrijventerreinvisie. Dit betekent dat uitbreiding van bedrijventerreinen primair plaatsvindt in de drie grote kernen. In de kleinere kernen leveren wij maatwerk, passend bij de lokale behoefte en op basis van concrete initiatieven van ondernemers;
- Als het gaat om optimalisatie van de ruimte bekijken wij bij concrete uitbreidingswensen van ondernemers eerst welke mogelijkheden er zijn op de bestaande locatie of binnen het huidige bedrijventerrein;
- Om optimalisatie van bestaande terreinen te stimuleren, actualiseren we ons gronduitgiftebeleid voor bedrijfskavels;

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Werkbudget behoefteonderzoek / optimalisatie verkoopuitgifteprotocol	15				

43. Ondersteuning van ondernemers. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheden om de regeldruk te verminderen.

Inhoudelijke uitwerking:

- Wij ondersteunen ondernemers door te zorgen voor:
 - Goede dienstverlening;
 - Korte lijnen via onze bedrijfsconsulent;
 - Het ondernemersserviceteam;
 - Duidelijke procedures.
- We blijven in gesprek met ondernemers om knelpunten in regelgeving en dienstverlening tijdig te signaleren en waar mogelijk weg te nemen, voor zover we daar invloed op hebben. Dit past bij onze inspanningen genoemd onder punt 56 en 57.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

44. Het behoud (en aantrekken) van talent en werkgelegenheid, zowel lokaal als voor de regio. Dit doen we onder andere door regionaal samen te werken in 3-O verband (Onderwijs-Ondernemers-Overheid).

Inhoudelijke uitwerking:

- Behoud (en aantrekken) van talent stimuleren we door ons aantrekkelijke woonklimaat en de versnelling van ons woningbouwprogramma;
- Behoud (en aantrekken) van werkgelegenheid vloeit voort uit de uitvoering van onze bedrijventerreinvisie en door in omgevingsplannen ruimte op te nemen voor kleine bedrijvigheid aan huis;
- Het lopende investeringsprogramma Agenda voor Twente wordt in deze collegeperiode geëvalueerd. Op basis daarvan doen wij de raad een voorstel over de toekomstige bijdrage aan de Twenteboard en een nieuw investeringsprogramma;
- Samen met Onderwijs organiseren we ook de komende periode (kennis)sessies voor en met ondernemers op de voor hen relevante thema's en verbinden we ondernemers aan het onderwijs.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
(kennis)sessies voor en met ondernemers op de voor hen relevante thema's in samenwerking met het onderwijs	25				

45. Het opstellen van een economische visie met uitvoeringsprogramma, rekening houdend met de regionale visie.

Inhoudelijke uitwerking:

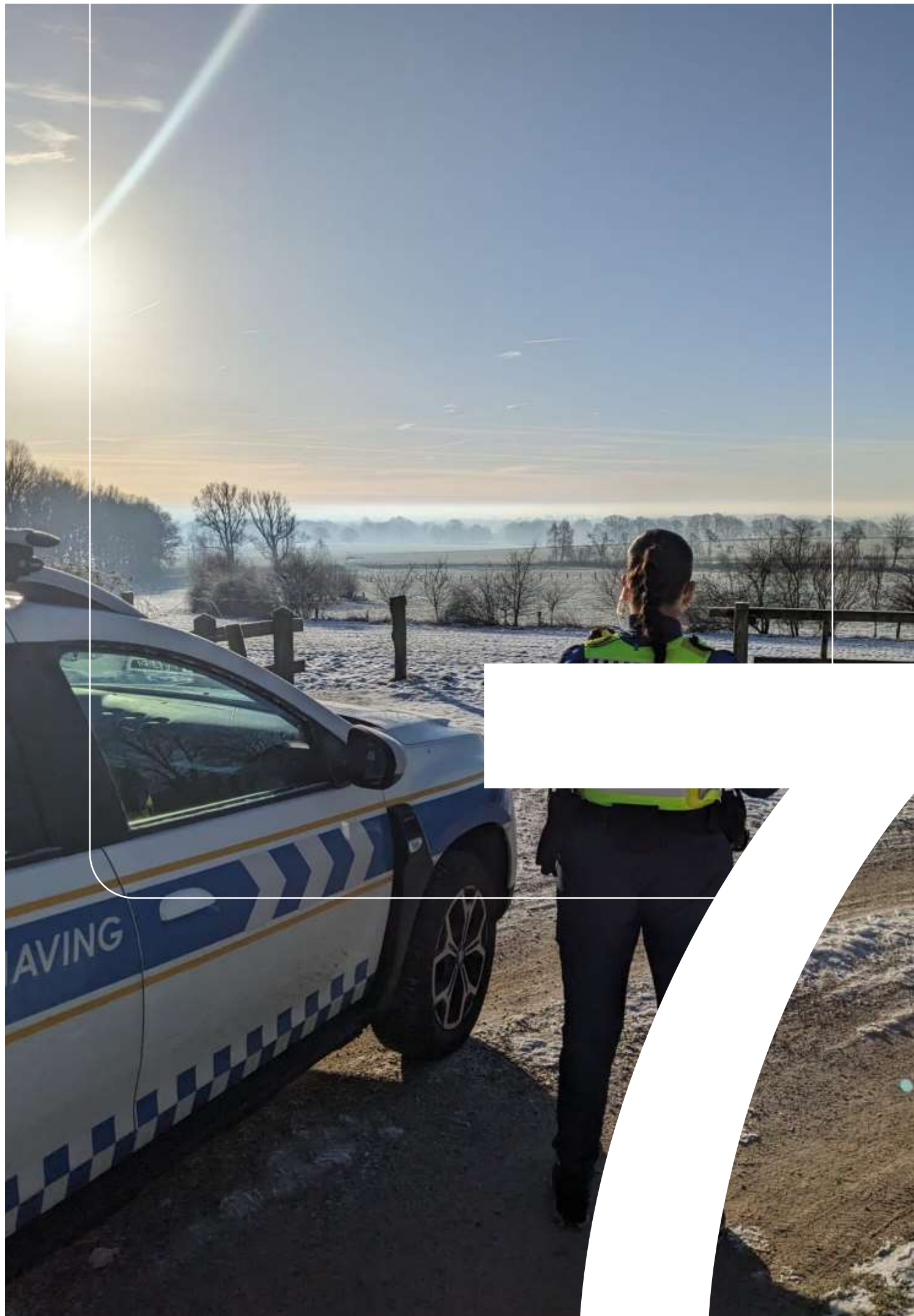
We leggen een economische visie met uitvoeringsprogramma in 2027 voor aan de raad. Daarnaast stellen we de komende periode een detailhandelsvisie op.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Opstellen detailhandelsvisie	40				

Financieel totaal:

Hoofdstuk 6 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Subtotaal Economie, werk en regionale ontwikkeling	80				
Totaal:	80				

7

Veiligheid en weerbaarheid

46. Een integraal veiligheidsplan voor heel Noordoost-Twente, waarbij we ook naar de integrale uitvoering van dit plan streven.

Inhoudelijke uitwerking:

- We stellen een gezamenlijk integraal veiligheidsprogramma NOT 2027-2030 op;
- We richten een toekomstbestendige samenwerking in op het gebied van veiligheid in Noordoost Twente;
- We stellen uitvoeringsplannen voor veiligheid op in Noordoost Twente.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

47. Versterken van sociale stabiliteit en -samenhang en het tegengaan van ongewenste polarisatie, radicalisering en maatschappelijke onrust. Daarvoor zetten we de 'Town Deal Krachtige Kernen' voort.

Inhoudelijke uitwerking:

- We zetten de deelname aan de Towndeal Krachtige Kernen voort;
- We versterken de gemeentelijke informatiepositie op thema's waar maatschappelijke spanning op kan ontstaan;
- We ontwikkelen een communicatiestrategie Maatschappelijke onrust;
- We implementeren een protocol Maatschappelijke onrust;
- Ambities ten aanzien van maatschappelijke onrust werken we uit in het integraal veiligheidsprogramma Noordoost Twente 2027-2030.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

48. Een zichtbare en aanspreekbare politie en handhaving in alle kernen en het buitengebied. Handhavingsactiviteiten worden geprioriteerd.

Inhoudelijke uitwerking:

- We stellen een Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving op met geprioriteerde handhavingsactiviteiten;
- We implementeren het nieuwe landelijke BOA bestel in onze gemeente;
- We intensivering toezicht en handhaving in het buitengebied;
- We prioriteren de inzet van het wijkwerk van de politie prioriteren.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Implementeren nieuw landelijk BOA-bestel	30				
Intensiveren toezicht en handhaving buitengebied		80	80	80	80
Drone inzetten t.b.v. controles	20				

49. De verhoging van de meldingsbereidheid (laagdrempelig en eventueel anoniem) door het faciliteren of het onder de aandacht brengen van een toegankelijk meldpunt.

Inhoudelijke uitwerking:

- Met de politie investeren we in het verhogen van de meldingsbereidheid;
- We investeren structureel in preventie en bewustwording;
- We continueren de aansluiting op Meld Misdaad Anoniem.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

50. Voorkomen en anders aanpakken van (de effecten van) ondermijnende criminaliteit.

Inhoudelijke uitwerking:

- We organiseren meer integraal toezicht op thema's, gebieden en/of risicobranches;
- Ambities ten aanzien van ondermijnende criminaliteit werken we uit in het integraal veiligheidsprogramma Noordoost Twente 2027-2030;
- We implementeren instrumenten zodat informatie op een juiste manier wordt geregistreerd, verrijkt en verwerkt ten aanzien van ondermijningssignalen;
- We investeren in bewustwording bij verschillende doelgroepen.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Implementatie PGax-module zodat informatie op een juiste manier wordt geregistreerd, verrijkt en verwerkt ten aanzien van ondermijningssignalen			2	2	2

51. Verhoging van de weerbaarheid en samenredzaamheid van de gemeente, inwoners en ondernemers, ook op het gebied van digitale veiligheid. Grensoverschrijdende samenwerking met Duitse hulpdiensten op het gebied van brandweer- en ambulancezorg blijven we ontwikkelen.

Inhoudelijke uitwerking:

- Ambities op digitale veiligheid werken we uit in het integraal veiligheidsprogramma Noordoost Twente 2027-2030;
- Opzet van een project Continuïteit en Weerbaarheid, om voorbereid te zijn op langdurige crises;
- We geven opvolging aan de weerbaarheidsscan die is opgesteld door het RIEC;
- We richten coördinatie- en noodsteunpunten in;
- We doen een pilot in Noord-Deurningen om te komen tot optimale invulling van steunpunten.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Werkbudget	45				
Inrichting coördinatie en noodsteunpunten in de kernen	300	10	10	10	10

52. Het opstellen van een plan van aanpak voor het tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties, zoals femicide en intiem terreur.

Inhoudelijke uitwerking:

- We blijven investeren in contacten voor interregionale en internationale samenwerking;
- We doen internationale crisisoefeningen met diverse hulpverleningsorganisaties.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

Economie, werk en regionale ontwikkeling

Financieel totaal:

Hoofdstuk 7 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Subtotaal Veiligheid en weerbaarheid	395	90	92	92	92
Totaal:	395	90	92	92	92

8

Bestuur, organisatie en dienstverlening

53. Gebiedsgericht werken; dat doen we per kern en samen met inwoners én de raad. Daarmee stimuleren we participatie en initiatieven uit de samenleving.

Inhoudelijke uitwerking:

- We geven invulling en uitwerking aan Gebiedsgericht Werken waarmee opgaven in een specifiek gebied integraal met elkaar worden verbonden en in samenhang en samenlevingsgericht worden bekeken ten behoeve van de versterking van de leefbaarheid van het gebied;
- In het Strategisch Asset Management Plan (SAMP) en Meerjaren-Investerings Plan (MIP) werken we gebiedsgericht uit voor de openbare ruimte; (zie 34)
- We continueren het proces MijnDinkelland2040! en blijven dorpsraden faciliteren
- We behouden het laagdrempelig contact met de kernen via buur(t)man en -vrouw waarbij we hun rol professionaliseren; via het kernwethouderschap blijven we ook bestuurlijk in verbinding;
- We verkennen hoe we initiatieven uit de samenleving die bijdragen een leefbare en zorgzame dorpen kunnen ondersteunen in subsidieondersteuning, kennis en netwerk;
We optimaliseren interne bewustwording voor gebiedsgericht werken, en het proces MijnDinkelland 2040!;
- We continueren het leefbaarheidsfonds voor het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving die de leefbaarheid versterken;
- We geven invulling aan de doorontwikkeling van projectmatig werken in lijn met de invulling van Gebiedsgericht Werken;

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Invulling en uitwerking Gebiedsgericht Werken	200				
Voortzetten van het proces MijnDinkelland2040! Dorpsraden hierin blijvend faciliteren	100				
Cofinanciering provincie	150				
Voortzetten leefbaarheidsfonds voor ondersteuning van initiatieven uit de samenleving die leefbaarheid versterken	100				

54. Dienstverlening aan inwoners die laagdrempelig is en voor de inwoners dichtbij.
Bijvoorbeeld door zowel digitale dienstverlening als persoonlijk contact op centrale locaties in de kernen, of via samenwerking met omliggende gemeenten. Uitgangspunt is dat communicatie van de gemeente duidelijk is.

Inhoudelijke uitwerking:

- We handelen vanuit de visie op dienstverlening en borgen “ja tenzij”; en: “hoe kan het wel”;
- We verbeteren digitale toegang voor inwoners, ondernemers en organisaties;
- We gebruiken duidelijke taal in brieven, besluiten, gesprekken en digitale communicatie;
- We koppelen tijdig terug aan inwoners, ondernemers en initiatiefnemers;

- We onderzoeken waar persoonlijk contact in of nabij kernen meerwaarde heeft;
- Waar mogelijk vereenvoudigen we veelgebruikte inwonerprocessen;
- We verbinden dienstverlening met gebiedsgericht werken.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

55. Een efficiëntere, zakelijkere (mens- en resultaatgerichte) en wendbare ambtelijke organisatie (Noaberkracht).

Inhoudelijke uitwerking:

- Er ligt een taakstellende bezuiniging op Noaberkracht waar de komende periode nadere invulling aan zullen moeten geven om deze te realiseren;
- We sturen op een wendbare en koersvaste organisatie die weet wat er speelt en doet wat nodig is voor inwoners, bestuur en samenleving;
- We versterken strategisch vermogen door ontwikkelingen, kennis en keuzes beter te verbinden;
- We trekken medewerkers aan en ontwikkelen hen vanuit de identiteit van Noaberkracht, de juiste mensen op de juiste plek met als leidend principe zelforganisatie;
- We sturen op de realisatie van (integrale) opgaven gebiedsgericht vanuit een heldere koers, duidelijke prioriteiten en gewenste resultaten;
- Werken in projecten en programma's ontwikkelen we door vanuit een centrale coördinatie;
- We ontwikkelen het personeelsbeleid verder op duurzame inzetbaarheid, gerichte aandacht voor ontwikkeling, vitaliteit en loopbaan/levensfasen;
- We stimuleren om beter en integraal gebruik te maken van informatie, datagedreven sturen en werken;
- We zetten in op het versterken van digitale weerbaarheid;
- Al zetten we verantwoord en aantoonbaar in ter ondersteuning van beleid, communicatie en bedrijfsvoering.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

56. De vermindering van onze eigen regels, door de huidige regelgeving kritisch te evalueren om initiatieven (sneller) te belonen en mogelijk te maken. Daarbij verkennen we ook structurele financiering van inwonersinitiatieven (op het niveau van initiatief en kern).

Inhoudelijke uitwerking:

- We inventariseren waar eigen regels of processen onnodig belemmeren, waarbij we kijken wat een wettelijke verplichting is en waar lokale beleidsruimte zit;
- We stimuleren risicogerichte toetsen: eenvoudiger waar het kan, zorgvuldig waar het moet;
- Veelvoorkomende knelpunten uit de praktijk gebruiken we om structureel te verbeteren;
- We verkennen hoe inwonersinitiatieven op initiatief- en kernniveau passend kunnen worden ondersteund;
- We onderzoeken of middelen eenvoudiger en duidelijker kunnen worden ingezet;
- We hanteren duidelijke criteria voor ondersteuning en financiering;
- We communiceren in begrijpelijke taal over voorwaarden, beoordeling en terugkoppeling;
- Regels blijven nodig, maar moeten uitlegbaar, proportioneel en helpend zijn.

Financiële vertaling:

Onderwerp (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Inventariseren waar eigen regels of processen onnodig belemmeren	50				

57. Toepassing van de MKB-toets, waarbij ondernemers worden geraadpleegd als nieuwe wet- of regelgeving belangrijke gevolgen voor het MKB heeft.

Inhoudelijke uitwerking:

- Bij ontwikkelingen die het MKB/ondernemers direct raken, zoals bij het opstellen van visies en uitbreidingen van bedrijventerreinen en gemeentelijke regelgeving, worden MKB/ondernemers en ondernemersverenigingen actief betrokken. Zo worden ondernemersbelangen op een passende en effectieve wijze meegewogen in de besluitvorming.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

58. Een open houding voor (intensievere) samenwerking met de gemeenten in Noordoost-Twente.

Inhoudelijke uitwerking:

- Bestaande samenwerking zetten we voort waar deze meerwaarde heeft, bijvoorbeeld rond klimaat, landelijk gebied, sociaal-economische structuurversterking en veiligheid;
- Nieuwe samenwerking wegen we bestuurlijk voordat ambtelijke inzet wordt uitgebreid.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

59. Het verantwoord omgaan met financiële middelen, waarbij het uitgangspunt is om de lokale lasten betaalbaar te houden.

Inhoudelijke uitwerking:

- We zorgen voor een (meerjaren)begroting die structureel en reëel in evenwicht is en we zorgen ervoor dat de financiële middelen worden gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn;
- Om onze grootste inkomstenbron (Algemene Uitkering) optimaal te houden zorgen we ervoor dat we onze eigen belastingcapaciteit voldoende blijven benutten;
- We realiseren ambities maar houden ook balans voor een gezonde financiële positie met een voldoende reservepositie en weerstandsvermogen;
- We werken verder aan een efficiënte en effectieve P&C cyclus en een transparante en goed controleerbare financiële gemeentelijk huishouding;
- Een verantwoorde lokale lastendruk is uitgangspunt waarbij we vasthouden aan 100% kostendekkende tarieven voor afval en riool en waarbij we kiezen voor een trendmatige groei van de Ozb opbrengst die gebaseerd is op het volgen van minimaal de inflatie.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen

60. Werken op basis van vertrouwen, richting inwoners, ondernemers, het college en elkaar.

Inhoudelijke uitwerking:

- We benutten de kracht van twee gemeenten en één ambtelijke organisatie, met oog voor bestuurlijke context en lokale identiteit;
- We vergroten het ambtelijk vakmanschap en versterken het bestuurlijk-ambtelijk samenspel;
- We werken vanuit de bedoeling van regels, zonder zorgvuldigheid los te laten;
- Bestuurlijke opdrachten formuleren we scherp op doel, resultaat, capaciteit en risico's;
- We organiseren reflectie tussen organisatie en bestuur;
- We vergroten het lerend vermogen;
- We nemen het individueel belang serieus en nemen verantwoordelijkheid in besluitvorming vanuit het algemeen belang;
- We zijn zichtbaar en aanspreekbaar. Laagdrempeligheid past in onze cultuur en we blijven hierin het voorbeeld geven.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen
--

61. De jaarlijkse evaluatie van dit raadsakkoord, ter voorbereiding op de perspectiefnota.

Inhoudelijke uitwerking:

- Jaarlijks voorafgaand aan de perspectiefnota organiseren graag met de griffie een raadsavond, waarbij de raad het raadsakkoord kan evalueren en in de gelegenheid wordt gesteld ons input mee te geven voor de perspectiefnota.

Financiële vertaling:

Geen extra inzet van financiële middelen
--

Bestuur, organisatie en dienstverlening

Financieel totaal:

Hoofdstuk 8 (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
Subtotaal Bestuur, organisatie en dienstverlening	600				
Totaal:	600				

9 Financiën in meerjarenperspectief

9.1 Inleiding

In de vorige hoofdstukken hebben we aangegeven hoe we als college uitvoering gaan geven aan alle 61 prioriteiten vanuit het raadsakkoord. In dit hoofdstuk gaan we in op de bijbehorende financiële keuzes.

Paragraaf 9.2 brengt de financiële consequenties in beeld, waarna we in 9.3 aangeven hoe dit allemaal financieel gedekt zou kunnen worden. Dit kunt u alvast zien als voorschot op de ontwerpbegroting. In paragraaf 9.4 beschrijven we een nieuwe beleidslijn om te hanteren voor de OZB-inkomsten.

9.2 Optelsom ambities

Financiële vertaling:

Ambities (bedragen x 1.000)	Incidenteel	2027	2028	2029	2030
1 Sociaal en gezond samenleven	656	220	320	320	320
- Stelpost suïcidepreventie		-5	-12	-12	-12
- Stelpost taakmutatie algemene uitkering		-28	-28	-28	-28
2 Duurzaamheid en toekomstbestendige leefomgeving	725	740	740	740	740
- Inzet CDOKE middelen (rijk)		-695	-695	-695	-695
3 Ruimte, wonen en leefbare kernen	813				
- Inkomsten realisatieimpuls	-200				
4 Openbare ruimte, verkeer, vervoer, water en klimaat	250	55	55	55	55
- Uitname gemeentelijk water- en rioleringsplan		-55	-55	-55	-55
5 Buitengebied, recreatie en transitie landelijk gebied	912	57	57	57	57
- Inzet landelijke beëindigingsregeling Veehouderij	-294				
6 Economie, werk en regionale ontwikkeling	80				
7 Veiligheid en weerbaarheid	395	90	92	92	92
8 Bestuur, organisatie en dienstverlening	600				
Totaal:	3.937	379	474	474	474

9.3 Dekking

Voor de dekking van de financiële consequenties die uit dit collegeprogramma voortvloeien maken wij onderscheid in incidentele en structurele kosten.

Dekking incidentele lasten

Voor wat betreft de incidenteel lasten van ruim € 3,9 miljoen zijn wij voornemens een beroep te doen op de Reserve Incidenteel Beschikbare Algemene Middelen (RIBAM). Zoals het zich nu laat aanzien biedt deze reserve hiervoor voldoende ruimte. De daadwerkelijke besluitvorming en het effect daarvan op deze reserve nemen we op in onze voorstellen voor de begroting 2027.

Dekking structurele lasten

Voor wat betreft de dekking van de structurele lasten uit dit collegeprogramma geldt uiteraard ook dat we deze opnemen in onze voorstellen rondom de begroting 2027. Dekking van deze structurele lasten, die oplopen van een € 357.000 in 2027 naar € 452.000 in 2028 en verder, vindt plaats via verschillende lijnen.

1 Oud voor nieuw

We blijven kritisch kijken naar de wenselijkheid en effectiviteit van bestaand beleid. Uitgaven die niet of nauwelijks bijdragen aan de bestuurlijke prioriteiten, wettelijke taken en gemeentelijke dienstverlening, heroverwegen we om zo het gemeentelijk budget zo effectief mogelijk in te zetten.

2 Gerichte inzet van specifieke uitkeringen Rijk

Als tweede dekkingsmaatregelen zien wij kans om een aantal lopende uitgaven niet langer via de algemene middelen te dekken maar via specifieke uitkeringen die we ontvangen van het rijk. Zo zijn wij voornemens de kosten van praktijkondersteuner bij de huisarts ten laste te brengen van de specifieke uitkering voor sport en gezondheid. Daarnaast willen wij een aantal personeelskosten die direct betrekking hebben op werkzaamheden in het kader van klimaat en duurzaamheid ten laste brengen van de rijksvergoeding die we ontvangen voor de uitvoeringskosten, de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE). In beide gevallen levert dit een voordeel op voor de algemene middelen waardoor begrotingsruimte ontstaat. Aan de andere kant betekent dat uiteraard ook dat binnen de specifieke rijksmiddelen minder (financiële) ruimte resteert voor nieuwe ambities, inspanningen, activiteiten en projecten.

3 Inkomstenverhogingen

Door de financiële beleidslijn van de afgelopen jaren is de inkomstenstijging achtergebleven bij de kostenstijging als gevolg van inflatie. Die beleidslijn is financieel niet langer vol te houden. Wij zijn voornemens de onbenutte belastingcapaciteit (de ruimte onder het landelijk gemiddelde) aan te gaan wenden. Zoals in paragraaf 9.4 verder is aangegeven en uitgewerkt bedraagt deze ruimte ongeveer 7,3%. Het gefaseerd invullen van deze ruimte middels een verhoging van de OZB opbrengst levert in 2027 een extra bedrag aan inkomsten op van € 80.000 (1% extra) oplopend naar een structureel bedrag van € 400.000 vanaf 2030.

4 Begrotingstechnische maatregelen

Waar mogelijk creëren we op verantwoorde wijze financiële ruimte door technische maatregelen door te voeren.

Via deze lijnen ligt er een solide dekkingsplan dat in de begroting 2027 verder wordt uitgewerkt en wordt voorzien van concrete en onderbouwde voorstellen.

9.4 Voorgenomen beleidslijn jaarlijkse ontwikkeling OZB

Aanleiding

De gemeenteraad heeft gedurende de afgelopen twee raadsperiodes als uitgangspunt gehanteerd dat de jaarlijkse totale meeropbrengst uit de onroerendezaakbelasting (OZB) werd begrensd op 2%. Deze beleidslijn heeft eraan bijgedragen dat de lokale lasten voor inwoners en ondernemers zich gematigd hebben ontwikkeld. Waar Dinkelland destijds tot de gemeenten met relatief hoge lokale lasten behoorde, bevindt de gemeente zich inmiddels onder in de landelijke middenmoot. Sinds het vaststellen van deze afspraak zijn de economische omstandigheden echter wezenlijk veranderd. De inflatie en daarmee de kosten voor het uitvoeren van gemeentelijke taken zijn de afgelopen jaren aanzienlijk sterker gestegen dan de opbrengsten uit de OZB. Hierdoor ontstaat een groeiende disbalans tussen structurele inkomsten en structurele uitgaven. Daarnaast wordt bij de verdeling van middelen uit het Gemeentefonds uitgegaan van een afdoende benutting van de gemeentelijke belastingcapaciteit. Wanneer een gemeente deze belastingcapaciteit structureel onvoldoende benut, beperkt dat de financiële ruimte waarover zij kan beschikken voor de uitvoering van haar wettelijke en maatschappelijke taken.

Huidige uitgangspositie

De lokale lasten in Dinkelland bedragen momenteel € 994 per huishouden. Dit bedrag bestaat uit rioolrecht, afvalstoffenheffing en onroerende zaakbelasting. Daarmee ligt Dinkelland ongeveer € 101 onder het landelijke gemiddelde. Door de incidentele lastenverlichting die het afgelopen jaar is toegepast bedraagt het feitelijke verschil nog circa € 75 per huishouden, oftewel ongeveer 7,3% onder het landelijke gemiddelde. Deze uitgangspositie biedt ruimte om de belastingontwikkeling beter in evenwicht te brengen met de stijgende kosten, zonder dat Dinkelland haar positie als gemeente met relatief lage lokale lasten verliest.

Voorgestelde beleidslijn

Voorgesteld wordt de huidige begrenzing van maximaal 2% jaarlijkse meeropbrengst uit de OZB los te laten en deze te vervangen door een systematiek die beter aansluit bij de economische werkelijkheid en bijdraagt aan een structureel gezonde gemeentelijke financiële huishouding. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- De beschikbare lokale belastingcapaciteit wordt op een verantwoorde wijze benut, passend binnen de uitgangspunten van het Gemeentefonds;
- De jaarlijkse ontwikkeling van de OZB-opbrengst wordt gekoppeld aan de consumentenprijsindex (CPI), zodat de ontwikkeling van de inkomsten beter aansluit bij de ontwikkeling van de gemeentelijke kosten;
- Naast deze jaarlijkse indexatie wordt gedurende vier jaar een beperkte inhaalslag gerealiseerd van in totaal 5%, verdeeld als volgt:
 - 2027: 1%
 - 2028: 2%
 - 2029: 1%
 - 2030: 1%

zodat de inkomsten meer in lijn worden gebracht met de gestegen kosten;

- Bij de uitvoering van deze beleidslijn blijft het leidende uitgangspunt dat Dinkelland haar positie behoudt als gemeente met relatief lage lokale lasten binnen de landelijke middenmoot.

Afweging

Met deze beleidslijn wordt niet gekozen voor een incidentele of forse belastingverhoging, maar voor een voorspelbare en transparante ontwikkeling van de OZB die aansluit bij de stijgende kosten waarmee de gemeente wordt geconfronteerd. Hierdoor wordt voorkomen dat noodzakelijke investeringen in de kwaliteit van de leefomgeving, dienstverlening en maatschappelijke voorzieningen onder druk komen te staan of dat op een later moment grotere belastingstappen noodzakelijk worden. Door nu te kiezen voor een geleidelijke aanpassing wordt de financiële basis van de gemeente versterkt, terwijl de lokale lasten ook in de toekomst onder het landelijke gemiddelde blijven.

Doel

Met deze beleidslijn wordt beoogd de lokale belastingen op een evenwichtige wijze te laten bijdragen aan een financieel gezonde gemeente. Daarmee wordt gewerkt aan een structureel sluitende meerjarenbegroting en blijft Dinkelland voldoen aan de voorwaarden voor regulier (repressief) financieel toezicht door de provincie. Deze versie zal naar verwachting beter aansluiten bij de afwegingen die de gemeenteraad maakt. De nadruk ligt op:

- Financiële verantwoordelijkheid in plaats van belastingverhoging;
- Voorspelbaarheid en geleidelijkheid in plaats van een koerswijziging;
- Behoud van een lage lastenpositie als expliciete politieke randvoorwaarde;
- Bescherming van voorzieningen en dienstverlening als maatschappelijk doel;
- Voorkomen van grotere ingrepen in de toekomst als argument voor acceptatie.

Op basis van vertrouwen
verantwoordelijkheid nemen